

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság, a Bíráló Bizottság javaslatára
ICOMOS-Díjban részesíti

a

Hosszúhetény, Dallos-Böröcz vízimalom helyreállítását és hasznosítását

A baranyai faluban, Hosszúhetényben valaha 16 malom működött, a Dallos-Böröcz vízimalom ezek egyik utolsó emléke. A tulajdonos Böröcz Miklós 1842-ben kapott malomlevelet, később a malom házasság útján került a Dallos család tulajdonába.

A malomépület több részletben épült: az összeírások alapján 1824 és 1842 között készült el az utca felőli épületrész az ősi őrlőszerkezettel. Később, a 19. sz. végén bővült az épület keleti irányban előbb egy, majd további két szobával. Ekkor épültek a gazdasági épületek és a kovácsoltvas kőkerítés is. A malomtechnológia fejlődésével feltehetően a malomszerkezet is többször megújult.

A malomtechnológia három szinten működött: legalul a vízikerek, fölötte a kőjárat és hengerszék, a padlástérben a garat. A vízimalom működése az 1960-as években szűnt meg, amikor a malmot meghajtó patakot elterelték.

A 2006-ban műemléki védeltséget kapott malom megépítése óta, generációról generációra öröklődött. A család 2010-ben elindította a malom helyreállítását, amelyhez a terveket Pelényi Margit építész készítette.

A malom-együttest turisztikai és kulturális célokra hasznosították, itt nyílt meg az Almalomb, „kulináris kitérő és találkozóhely”. Az ötven vendég fogadására alkalmas vendéglő alap-funkcióján túl rendezvényeknek, esküvőknek, sőt konferenciáknak, kiállításoknak is helyet tud biztosítani. A funkciók elosztása logikusan követi az épületegyüttes elemeit és arányos annak lehetőségeivel. A meglévő vízimalom épületébe a földszinten recepció és vendéglő került. Az alagsorban nemcsak fogyasztóterek vannak, hanem itt megtekinthetők a megmaradt, felújított egykori eszközök, berendezések is. Az épület tetőtere nem épült be. A felújított pajtaépület nagyteremnek ad helyet. A pajtával szemközti nyári konyha fedett-nyitott tere jól együtt tud működni az udvarral, segíti az ott tartott rendezvények kiszolgálását. A helyreállítás gondosan megőrizte az értékes régi tereket, amelyeket szellemes-ötletes megfogalmazású új építészeti elemek egészítenek ki.

A malomszerkezetből az eredeti, ősi 19. század eleji technológiai berendezést őrizték meg, a szükséges felújításokkal. A vízikerek és a tengely kivételével a már elpusztult gépeket nem gyártották újra. A még megmenthető, 20. század eleji malomtechnikából megmaradt berendezéseket különálló tárgyként az épületegyüttes különböző pontjain állították ki. Megújították a malompatakat is, amely mesterséges vízforgatással, bemutató jelleggel egészíti ki a villanymotorral meghajtható őrlőszerkezet hajdani működésének illusztrációját.

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága a hosszúhetényi Dallos-Böröcz vízimalom műemléki épület-együtteséhez kiválóan illő hasznosítását, valamint a hagyományörző és a kortárs szemléletet egyesítő helyreállítását ICOMOS-Díjban részesíti.

Közreműködők:

Czeglédyné Levárdy Henriette	műemléki felügyelő
Csaplar Judit	Almalomb étteremvezető

Hajda Gy.Zsigmond	malomszerkezet restaurálása - rekonstrukciója
Nork Kft	kivitelező

A Díjat átvették:

Ásványi Rita /SAKIA Kft/	tulajdonos/ügyvezető
Pelényi Margit	tervező építész